

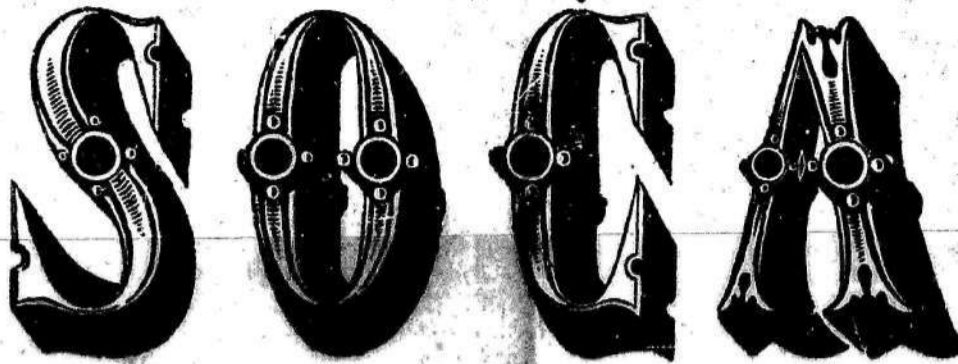

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom-pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „polanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 2 „
Za večerke po prostoru.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenc v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim neprimožnim se naročnina zniža, ako se oglasa pri uredništvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za branbo narodnih pravic.

V Gorici 15. marcija. Naš deželni zbor je začel 7. t. m. svojo zadnjo sessijo, a do zdaj ne vemo še čisto nič o njegovem nadaljnjem delovanju. Vladnih predlogov ni posebnih in odborovi nam tudi niso znani. Cudna, mrtva sessija, če je nenadoma kaj ne oživil. Če smo prav podučeni, je isterski deželni odbor nekaj zanimivega sprožil o Koperski pripravnici, kar vtegne priti tudi v našem zboru v razpravo.

Gospodom Istranom nij novo učilišče nič kaj všečno, ker ne sloni nekda na zanesljivi narodni podlagi ampak cika na ponemčevalno stran. Kakor so se naši čast. čitatelji iz nekaterih dopisov v „Soči“ lahko do jasnega prepričali, ni tudi našincem posebno po volji, posebno pripravnikom ne, kateri morajo v Kopru slabo in drago živeti in so zraven tega tudi z duševno hrano le revno preskrbljeni. Zato naj le naši poslanci to stvar resno v pretres vzamejo, ter zahtevajo, da se ta velevažni zavod tako uravna, kakor je našim potrebam naj boljše hasljivo.

Tudi naša kmetijska šola pride morda zopet na dnevni red. Vlada ni zadovoljna s preuravnavo, kakoršno je naš deželni odbor dogajal; ona želi, da bi bili šola in kmetija združeni, sicer si ne more misliti pravega praktičnega poučevanja. In prav ima! Tako raztrešena posestva, katera so skoro vsa eno uro in več od šole oddaljena, ne morejo nikakor vstrezati za poučevanje takih dijakov, ki se nameravajo obdelovaje zemljo, obrezovaje trte, požlahtnovaje sadno drevje in sploh dejansko izvrševaje kmetijska opravila—za praktične in razumne kmetovalce izvaditi.

Raztrešeno posestvo je uže samo na sebi največja nepravilnost; najhujša pregreha zoper načela narodnega gospodarstva; pomislite pa, kako neugodne konsekvence ima pri kmetijskih šolah; koliko izgube časa učencem in učiteljem, koliko huj in potul čas bi bil, zares skrajni čas, da bi po mnogih eksperimentih vendar enkrat pravo zadeli, ter šolo tako uravnali, kakor bi se našim kmetijskim razmeram in potrebam najboljše prilagalo!

Kmetijska predavanja za odrasle na naši kmetijski šoli so privabila letos lepo število slovenskih poslušalcev, prišlo jih je kakih 40, dasiravno so samo 16 njih neko odškodnino dobili. To je živ in jasan dokaz, da naše kmečko ljudstvo živo čuti korist in potrebo kmetijskega poduka in da mu je resna volja, na tem polju napredovati. Predavanja so se sukala okolo najzanimivejših vino- in sadjarskih vprašanj in kakor nas zagotavljajo od obeh strani, niso samo slušatelji jako zadovoljni z gosp. Pevše-tom in njegovimi nauki, ampak tudi gospod docent sé svojimi nar-

ljivimi slušatelji. Zatorej vzajemno priznanje, kar nas prav veseli.

Naše kmetijsko društvo je osnovalo „shode kmetovalcev v Gorici“ pri katerih bodo posamezni udje razpravljali zanimiva kmetijska vprašanja, o katerih bode po tem razgovor. Prvi shod bode jutri v salonu Brandtovega hotela. Na dnevnem redu so prav zanimivi predmeti: Professor Dr. Moná bo govoril o sreči vina, prof. Povše: *Zakaj se kmetijski napredek tako počasno širi med kmet. ljudstvo?* in prof. dr. König: *o aremih vina*. Misel je dobra, da bi le privabila mnogo poslušalcev!

Pogreb dr. Lavriča.

(Konec.)

Ko spreved dospe do jame, vstopijo se pastor, gospodje s križem, zastavo in venci v lepem redu okoli gomile; pastor prične primerno molitev, katero končavši povabi vse navzočne kristjane po slovensko, naj molijo tiho vsak za se gospodovo molitev: „Oče naš.“ Tih je postalo in vse je molilo k nebeskemu Očetu za dušo ranjkega. Po molitvi oglasi se močni pevski zbor (30 pevcev) in poje tako gniljivo nagrobno pesen „Nad zvezdami“, da je izraz tožnosti v pesmi našel svoj odmev v vseh navzočnih.

Zdaj pa stopi urednik Dolenc pred rakvo svojega prijatelja in jame govoriti blizo tako le: „Kaj je danes privabilo toliko Slovencev iz vseh krajev na Goriškem in iz drugih pokrajin, kaj je privabilo toliko odlične gospode tudi drugih narodnosti v ta kraj miru in sprave, v kraj, kder ne buči strasti vihar, kder vlada vesoljno odpuščanje: smrt!

Nij ga več med nami moža najčistejšega značaja, najblazjega srca, nij ga več najzvestejšega sina slovenskega naroda, očeta slovenske mladine, odkritosrčnega prijatelja. Predragi Lavrič zapustil nas je in z njim zgubili smo Slovenci tacega moža, kakoršnih imajo prav malo tudi drugi veliki in slavni narodi! Po pravici torej slovenski narod bitko plaka na tej gomili, v katero bomo položili drago truplo, ki je oklepalo dušo gorečo za njegov blagor.

Ranjki dr. Lavrič narodil se je v Premu l. 1820. Kot mladi dečko zgubil je očeta, patrimonijalnega sodnika v Premu na Notranjskem ter se podal sé svojo materjo, jako omikano in strogo moralčno gospo v Gradec, kder je kot dijak odlikoval se in po dovršenih juridičnih študijah postal doktor prava. V javno življenje je stopil še le v Trstu kot sodnijski prakti-

kant in leta 1849—50 najdemo ga kot drž. pravdnika pri kolegijalni sodnji v Sežani in kedor ga je uže takrat poznal, ve pripovedati, da simpatični mladi pravdnik je bil jako svobodoljuben in da je z ljudstvom zmerom ljubeznjivo ravnal ter se pri obravnavah posluževal mnogokrat slovenskega jezika, dasiravno ga nij bil o tistem času še popolnoma zmožen. Kot izobražen mož in štovatelj starih klasikov in natančni poznavatelj zgodovine govoril je v tistih bur-nih časih svobodnega gibanja mnogokrat v javnih in privatnih družbah z največo navdušenostjo o pravi ljudski svobodi in o ljudskem napredku, posebno pa o pogozdovanji Krasa in ker je kot svobodnjak skozi in skozi hrepenel po neodvisnosti, porabil je prvo priliko ter prošil za razpisano mesto advokata v Tolminu, katero mu je bilo tudi podeljeno l. 1858. Stoprv v Tolminu začelja njegovo narodno delovanje; tam se je naučil temeljito slovenščine in sklenil, svoje življenje posvetiti ubogemu nezavednemu narodu in sklep je tudi zvesto spolnoval do zadnjega zdihljeja.

V raznih slovenskih časnikih so se čitali Lavričevi temeljiti članki o narodnosti in svobodi in leta 1862 osnoval je prvo pravo slovensko čitalnico na Goriškem. V Tolminu umrla mu je blaga in njemu čez vse draga mati in kmalo po tem preseli se Lavrič v Ajdovščino. Njegovo delovanje na Vipavskem je v prelepem spominu vsakemu ododnemu rodoljubi; osnoval je v Ajdovščini čitalnico in na njegovo spodbujanje širile so se čitalnice po vsem Goriškem. — Koliko so čitalnice vzbudile narod na Goriškem in koliko še dandanes koristijo, prepričali smo se uže pre-mnogokrat in prepričali so se o važnosti teh društev tudi naši nasprotniki, ki so z lastnimi očmi videli, da naši kmetje nastopajo na odrih kot igralci in peveci. Lavrič bil je torej oče čitalnic in prvi pospeševatelj ljudske omike na Goriškem. V to dobo spadajo tudi tabori na Goriškem, katerim je bil Lavrič začetnik in voditelj. Kedo se ga ne spominja, ko je na Šempaskem taboru ves srečen vskliknil: „Ta je najlepši dan mojega življenja“ in ko je navdušeno govoril za narodne pravice, slišal sem odlične može, urednike in poročevalce tujih listov mej seboj govoriti: „Ta je pravi ljudski tribun, o kakoršnih čitamo v zgodovini Rimljanov. Kmalo po Šempaskem taboru preselil se je Lavrič v Gorico, da bi v središču še uspešneje mogel delovati za svoj narod. On je bil duša političnega društva „Soča“ in prvi pokrovitelj našega lista; njegovi članki poučevali so v preprosti besedi narod ob ustavnem življenji, o svobodi, o zgodovini ter navduševali so narod za krasne in tudi praktične ideje;

LISTEK.

O slovenskih narodnih pesnih.

Od mladih nog sem zvestó poslušal naše mile narodne pesni. Pri vinu, na polji, pri preji, pri teriški jami, povsod sem pazno prežal na kako novo. Kakor dragocen zaklad nosil sem je sé sabo v torbici, kamor in koder me je osoda gnala in gonila — uboze-ga „vanderéka“. Tu ter tam je kak radovednež pokukal v torbico, kaj pač nosim v nji; a ko je videl le „klafarsko“ kramo, pomajal je z modro glavo pa šel svojim praktičnim potem. Jaz pa sem rajtal, da so moji papirji bolj „solidni“ nego Plahtovi. Meni podobno sodil je tudi g. Ignacij Kovačič, znani rodoljub na Mostu, ter je založil prvi zvezek nar. pesnih. Slava mu!

Ce tudi ne nahajamo v naših domačinkah tistega izraženege slovanskega duha, tiste terpke bridkosti in strastnega gneva, kateri veje na primer v ruskih in serbskih; vendar imajo v sebi nekaj posebnega, samovlastnega: tisto udano milobo, ki te ne bode nikedar pustila brez tolažbe. Duh slovenski je krotek, milo njegovo srce; zato je tudi pesen njegova pohlevna in če tudi najdeš med njimi katero veselo in nagajivo—

saj Slovenec tudi nij obsojen k večnej tugi — vendar so ljudstvu najbolj pri srcu tiste globoko čutene pesni, ker se najbolj prilagajo njegovej naravi. Pa tudi tujcem se izmed naših domačink najbolj dopadajo tiste vlažne in ganljive.

Narod, ki je bil od vseh zasramovan, teptan in gažen, iskal si je tolažbe — ne pri ljudeh, ampak v naročji matere narave. Kakor bi ona z njim čutila, z njim trpela in jadovala, — toži ji vse svoje bolesti.

Sijaj, sijaj solnce,
Oj ti solnce rumeno!

A ono gleda in pozna splošno pozemeljsko ter-pljenje.

Kako bom sijalo,
Ker sem silno žalostno!

Meglice prosi, naj se razmaknejo in razpodé,
Da posije solniče
Na ubogo serčice.

Zaljubljeni mladenič naročuje vetrovom svoj po-zdrav oddaljenemu serčku:

Oj vetrovi, moj glas nesite
Tje, kjer moja ljub'ca spi!

Kolikokrat se skrrije bleđa luna za oblake, ker sama ne zna povedati hrepenecemu fantu o dragej deklici,

Al' še misli na-nj.

Kaj dela, kaj dela danes sočelj, da toliko mudí?

Ljubca je na ganjku stala,
Drobne zvezde praševala.

Zapuščena deklina, ki nema duše, da bi ji svojo boleost potožila in zaupala,

V vertecu se spreha,
Z rož'cami se pogovarja.

Ohol mladenič je zapustil, Bog ve zakaj, svojo zvesto ljubico, pa je še takó trdosrčen, vprašati jo:

Kdo te ljubca troštal bo,
Ko te jaz zapustil bom
In drugo ljubco ljubil bom?

Čujmo vbogo deklé, kaj ji bo v tolažbo:

Troštale me bodo rož'ce, | Troštale me bodo tice,
Ki po polji cvetejo. | Ki po drevcih pojejo.

Troštale me bodo rib'ce,
Ki po vodi skakljajo.

Brezsrčnež bode ji rožice pokosil, tice postreljal in ribice polovil, da! še celó fante bode razpodil, da ne bi s petjem veselja delali vbogej deklini. In vendar ima zapuščena reva še eno tolažbo, pač zadnjo:

Hladila me bode zemlja,
Ki v nji mirno spala bom!

In s ticami pa je Slovenec največi prijatelj. Ko ga vse zapusti, ko nema živega krsta, da bi ga sprem-ljal, ko pojde zapuščen po sveti — vé, da pojdejo z njim „te drobne tičice“.

njih je narod srkal politični poduk in po njih učil se je samodelalnosti in sploh političnega delovanja. Ob enim pa je Lavrič tudi blažil mladino, širil mej njo leposlovje posebno deklamatoriko, in marsikateri mladenec iz Lavričeve šole uže koristi, ali pa še le bode koristil narodu svojemu.

V tem času bil je ranjki izvoljen v dež. zbor in njegovo neustrajivo delovanje za narodne pravice, njegove energične interpelacije so narodu dovolj znane. Mož nij sicer imel mastnih dohodkov, vendar pa je ubogo mladino tudi materialno podpiral in marsikateri mladenec bi znal povedati o blagem srcu ranjkega. Pred 2 mi leti ga je bolehnost primorala zapustiti Gorico in naseliti se sopot v lepem Tolminu, kder se je s početka nekoliko okrepčal, a kmalo zopet začel bolehati. Njegove fizične in duševne moči so ga zapuščale, na zadnje se vid, kar ga je posebno žalilo; — zdravniki prepovedali so mu vsako duševno delo in tudi pisanje. Vzemite pero možu, ki je toliko pisal za narod, vzemite mu nado, da bo še kdaj mogel delati za svoj še zmerom velike pomoči potreben narod — vzeli ste mu vse. Ranjkega je žalosten njegov stan tako potrl in duševno vničil, da je pod bremenom onemogel: Katastrofa, ki je presunila ves narod, je prerazala nit življenju predrazega.

Koliko je naš narod zgubil s tem možem, to poznajo ne samo prijatelji ranjkega, ampak vsi zavedni Slovenci. Zatorej pa je treba, da narod česti moža, ki mu je vse žrtvoval, njegov spomin naj mu bode svet in naj se prenaša tudi na kesneje rodove. Najbolj pa bomo čestili njegov spomin, ako delamo neustrajivo naprej po potu, katerega nam je on pokazal, ako se poprimemo njegovih idealov. Slovesno obljubimo tukaj na gomili pred to rakvo, da bomo to storili s trdno voljo po zadnjih besedah ranjkega: „Vse je mogoče trdnemu sklepu in stanovitni volji“.

Jaz pa in z menoj Tvoji drugi zvesti prijatelji, dragi Lavrič, ko se od Tvojega trupla poslavljamo, obljubljamo slovesno, da bomo Tvoje nauke, Tvoje rodoljubje, in ljubezen, katero si ti učil dejansko, širili mej narodom, katerega si ti tako neskončno ljubil! Sprejmi v mrzli grob naš zadnji z Bogom!“

Zdaj zadoni zopet tužna pesem: „Jamica tiha“ in solza je igrala v očeh slehernega; videli smo jokati može vsake vrste in slovesna tihota je vladala mej krasnim k srcu govorečim petjem. Omeniti moramo pri tej priliki posebno pohvalno tržaških pevcev, ki so dosti pripomogli, da je bilo petje najinljivejša točka tužne slovesnosti. Po končanem petju položi pastor roko na raven in povzdignjenim glasom slovo jemlje blizo tako-le: „Naj ti bode v mrzli zemlji oni mir, katerega nisi mogel najti na tej zemlji in naj obrodi seme, katero si zasejal mej svojim narodom obilni sad. Zemljica naj ti bode lahka. Ljudje so se po tem razšli in narodnjaki zbirali so se v gostilni pri treh kronah, da pozdravijo deputacije ljubljanske, tržaške in druge. V mnogih govorih pozdravljali so goriški rodoljubje od daleč dole brate, posebno urednika Jurčić-a in ti so zopet v lepih govorih spominjali se zaslug ranjkega in goriških rodoljubov. Prečitali so se pri tej priliki tudi mnogi došli telegrami iz Maribora od čitalnice, iz Krškega od ondotnega pevskega društva in od poslanca Pfeiferja, iz Gradca, Dunaja, Vipave itd. kateri vsi v lepih besedah slavijo spomin ranjkega. Resna zabava jenjala je ob 10 uri zvečer; bratje so si sezali v roke z najlepšimi obljubami za srčno naroča.

S kljункom bodo pot kazale,
S perjem senco delale.

Najlepši slov. narodne pesni, katerih je tudi največ, so one, ki izražujejo udano ali izdano ljubezen.

Kdor če pa vedet',
Kaj je ljubezen,
Menz naj praša,
Jaz mu povém.

Da! da! slovensko dekle! Ljubiti, tako goreče, v dnu srca ljubiti, tiho „z rožicami povito“ ljubezen gojiti znaš le ti! In skrbna mati mislijo, da si pač bolna, ko te vidijo bledeti, — pa ti pošljejo po padarja in dohtarja. A nič ne pomagajo njih zdravila.

Ljubi pa pride,
Poljubi, objame,
Prec' je ozdravljeno
Moje srcé.

Če pa ne pride, če te je pozabil, izdal in zapustil? Oj tedaj je pa vse zastoj:

Srec' tvoje ranjeno
Ne bo več ozdravljeno.

In vender mi prizanašaj, ga ne obsojaj, tiho veneš, nečeš drugega,

Ker ljubček tvoj prvi
Pozabljen le nil

Kedor bi uže tako ne vedel, izvedeti bi moral iz slovenskih narodnih pesnij: kako zvesto hrani in brani slovensko dekle svoj najdražji zaklad — nedolžnost. Kako teško se loči od nje! Vse je pripravljeno za poroko, zvesti ljubček komaj čaka ljubljene deklice, da jo popelje pred oltar; svatje so uže pe-

Dopisi.

Iz Št. Mavra 14. marcija (Izv. dop.) V „Soči“ številka 9 nekako dreaga gospod dopisnik iz Dornberga dopisnika iz Št. Mavra, kakor da zadnji ne bi bil govoril resnice. Ker nečem podirati, tim več zidati, posebno še ker napredek dornberski bode koristil tudi Briceu, vsemu Primorju in narobe, hočem le javiti, da v Berdih se res pridela je rizling v pravih vinogradih. Da je temu istina, naj bode dovolj to v dokaz, da prav k enemu udu vmorejskega društva briskega so šli Dornberčani z mnogo cenjenim gospodom vodjo Povše-tom in poslušavci se učiti, kako se mora napravljati pravih vinograd; se ve da niso našli tam rizlinga temuč le Burgunderja. Če bi bili šli pa dalje v Berda, gotovo bi jim bil zadisal tudi Rizling.

Naj vedo tudi Dornberčani, da naše društvo je bilo po pravih sklenilo koj v začetku, da naj prevzamejo posamezni udje delovanje, vsak na svoji lastini pod nadzorstvom odborovim in da je vsakemu udu dopuščeno ogledovati in se učiti v vinogradih pravih, tudi neudom, če bi prosili za to lastnika To se je tudi vresničilo.

Imamo toraj Brice vže mnogo pravih vinogradov, in nekteri so večji, kakor dornberski šolski vert. V njih se poskušava: Reuski Rizling, Traminec Vel-rizling, Ortliber rumeni in Burgunder.

Tudi domače trte se poskuševajo pravilno saditi in vspeh je zdaj ta, da je grozdiče mnogo lepše in vino mnogo boljše, kakor v starih vinogradih.

A. F.

Iz Sela na Vipavskem 13. marcija (Izv. dop.)

Hudo je tudi nas presunila vest o zgubi preljubljenega in obče spoštovanega dra. Lavrič-a. Saj je tako požrtovalno deloval za narod in posebno z nami kmeti tako uljudno občeval ter nas toliko let neprestano vzbujal k zavednosti in k splošnemu napredku. Slava njegovemu spominu in naj bi njegov duh ostal med nami ter nam ne pustil zopet zadremati v leno, hlapčevsko spanje, iz katerega nas je njegov navdušen klic probudil na Sempaskem taborju. Ne zabimo nikdar, kaj smo tam na tisoče zbrani v slovesnem trenutku obljubili i prisegli! Ostanimo zvesti sinovi mile majke Slave, vsak za se in vsi skupaj živ spominke njegovega neutrudljivega delovanja!

Iz sosednega Vertovina smo uže lani enkrat poročali, da so malopridneži v neko hišo skozi duri vložili, tam mnogo škode in krivice naredili in celo ubogo vdovo na postelji vdušili. Nedavno se je v isti vasi ponovilo skoro enako hudodelstvo. — Okolo 30 letno dekle je bilo ob 9 uri zvečer na poti proti domu; malo korakov pred hišo jo napadejo malopridneži ter do smrti potolčejo, po tem pa vzamejo ji ključ njene spalnice, kder vse križem premedejo in razmečejo. Ali so kaj denara, ali blaga pobrali, o tem se nič ne ve.

Človek ne ve, kaj bi o takih žalostnih dogodkih sošil. Vsakakor pa menimo, da bi moral občinski zastop bolj paziti na red v občini, ter posebno na to, da mladina ne rogovili po noči po občini in da so krčme o pravem času zaprte. Vino in igre razdražijo kaj rade mlado krv in vsled tega se po tem godé take nevrsečnosti. Sicer pa ne moremo v tem slučaj-kriviti domače mladine, ker ne poznamo malopridnežev in ne vemo, od kod so prišli.

J. P.

teline napeli samokresom, da bode vse pokalo. Mlada nevesta si ravno stavi bel venec, na glavo, poljubivši ga poprej rosnim okom.

Štiri je godejo,
Eden pa trobi,
Mic'ka pa joka
Gori na podi.

Kaj pa šele, če ji jo ukrade v nečuvanem trenutku brezvesten mladenec? Oj še rožic si ne upa več trgati, rožic, ki so podoba nedolžnosti:

Sem jih trgala,
Vence spletala,
Dokler sem nedolžna bla!

Zdravic ima Slovenec obilo. Celo leto se trudi v nogradih; nij mu torej oponašati, ako nij poseben prijatelj vodi. Pri vincu pozabi Slovenec ves trud, in zbudí se mu nekaj ponos, kakor bi se mu hotelo dozdevati, da je tudi on človek. Kakor je sicer pohleven in potrpežljiv, ali kedar mu „en glažek al' pa dva“ kuražo dasta, — pojdi, ne meri ga po strani, ne zabavljaj mu, postavi te sicer na hladno. Pa takih se ti iznebi, ki se zida prijemajo!

Junaskih bojnih pesnij Slovenec nema veliko, ker ima prežalostno zgodovino. Morda je peval kdaj svobodne pesni, a predolgo je uže tega, kar mu je naložil tujec težak jarem na vrat; nij čuda, če jih je pozabil. Pa upajmo, da se jih počasi nauči od svojih hrabrih južnih bratov!

Par besed gledé harmonizovanja. Držati se je v tem obziru tiste zlate srede, katera je tudi sploh najvarnejša. Kaj se pri harmonizaciji more, je vsa-

Iz Kopra 14. marcija (Izv. dop.) Novica, da dr. Lavrič-a nij več mej živimi, je tudi tukajšnje narodne Slovence britko presunila; osobito pak jo užalila koperske kandidate, katerih večina je tega narodnega poštenjaka poznala in imela tudi čast z njim kakikrat občevati. Zguba dr. Lavrič-a je velik udarec za naš mili narod, posebno pak za Slovence na Goriškem, katerim je bil ranjki pravi učitelj in pridigar. Še svojimi lepimi govori budil je zaspane slovenske brate k delovanju za narodno čast, pa tudi marsikatero slovensko hčerko je spodbudil, da se je posvetila boginji Taliji, ter je začela goreti ljubezni do svoje slovenske domovine in jezika. Tudi ment, ki te vrstice pišem, bil je Lavrič pravi učitelj. On me je šele utrdil v narodnem mišljenju ter me spodbujal, — kakor je sam rekel, da korakam krepko po potu, po Apolu mi odmerjenem. Večkrat sva v Gorici zvečer sedela v njegovi sobi in prebirala Preširna in Goetheja. Doktor Lavrič je bil mož velike estetične naobraznosti. On je za istino zaslužil imena človek, kajti trpel je s trpečimi in se veselil z rajajočimi. On je bil oni blagi, velikodušni mož, kateri si je sam od svojega odtrgal, da kateri je sam manjkanje česa trpel, da je le svojemu bližnjemu, ki je bil „njegove gore list“ pomagaj. Koliko univerzitetnih studentov je podpiral tudi denarstveno? Lavrič zasluži torej zares ime: pokrovitelja, učitelja, podpiratelja slovenske mladine. Njemu bo še v poznih časih vedela sedajna slovenska mladina hvalo dati, in mislim, da nikedo ne pojde, pri obisku njegovega groba, z nje-ga ne da bi mu kanila solza

..... na ona sveta tla,
Na gomilo blazega moža

Lavrič kot domoljub nema vrstnika med Slovenci. On je svojo milo domovino in jezik slovenski gotovo bolj ljubil, kakor najnježnejša mati svoje dete. Kako vesel je bil, kedar so Slovincem sreče dnovi sijali, in kako tužen, kako srdit, ko je videl našemu narodu kako pogibelj! Radost mu je bila razlita po obrazi, kedar-koli je pri kaki besedi bivši, videl, da se i priprosti ratar drami iz narodnega spanja; a kako se mu je čelo grbančilo, če je kje kako nemarnost v narodnem oziru zapazil! Jaz sem ta uzor domoljublja — dr. Lavrič-a pri Slavčevem koncertu v Goriškem kazališči opazoval. Vidé, da Slovenci triumfirajo, zakril si je obraz z rokama, in nij si mogel kaj, da nij dajal z glasovi izraz svojemu notrajnemu veselju. Kedo bi bil takrat mislil, da v zadnje zdaj gledam tega velicega moža?

Lavrič je bil na zadnje tudi velik prijatelj šolstva. On je nabiral s pušicami denara za ubogo šolsko mladino in s tem tudi mnogo koristil. On je zelo ljubil domoljubne, sposobne učitelje, kateri imajo velik upliv na narod. Gorje pa mlacnežu v narodnem obziru ali slovnisko govoriti ne znajočemu! Nij mu smel priti pred oči! —

Bodi zadosta! Lavriča popisati nij dovolj sposobno moje pero; stori naj to sposobniši mož, katere-mu so tudi njegove druge razmere bolj znane, nego meni. Tevrstice, katere sem v naglici napisal bodo naj ti dragi čitatelj, draga čitateljica le svedoke, da i jaz visoko štujem moža, katerega krije zdaj uže „zemlje odeja“ in da i menio stane on na veke nepozabljiv. V vek se hočem spominjati njegovih lepih danih mi naukov ter delati po njegovem gestu: „za narod, svobodo in napredek!“

Tebi pa, dragi mi, prerano preminoli, ki v življenju „jezo si sreče občutili sovražne“, ki „zgodaj okusil, življenja si strup; tebi, veliki Lavrič, bodi zemljica lahka! Malo si živel, a storil si dosti:

kemu jasno, kedor je le količkaj soznanjen se zvukoglasjem; kaj se pa posebno pri naših domačinkah sme, je uže bolj koeljivo vprašanje. Najslabše jo pogodi tisti, ki prvotno arijo zdradi z iskanimi in prisiljenimi akordi. Umetnost sme in mora biti narodnim pesnim le v podporo, a ne sme se širiti in dušiti njihove individualnosti, naravnosti in prvotne milobe. Slovenske narodne pesni se mi zdijo kakor priprosta, zala, seljska deklina, čedno po domači šegi opravljena. Tako se prikupi vsakemu koj na prvi pogled; pojdi, obleci jo v teško svilo, našemari v mestno navlaklo, pa ti postane okorna in lesena, ki je bila poprej kakor urna jerebičica. Sapientu sat!

Naše domačinke nijso po domovini tako poznane in cenjene kakor zaslužijo. Drugi narodje bolj spoštujejo svoje narodno blago sploh, posebno pa narodne pesni. V programih stojé poleg najznamenitejših točk priznanih umetnikov tudi narodne pesni. Kako pa pri nas? Ali nij to nekaj čudnega, da imajo pri naših pevcih največo nesrečo in smolo narodne pesni in Jenkov „Naprej“.

Sloveuski pevci! Priredil sem Vam nekoliko domačink; pojte, prepevajte je, in zanesite je nazaj med narod, kateri od dne do dne bolj pozablja svoje najlepše proizvode. Vsak očka, vsaka stara mamka nese katero lepo pesen se sabo v grob, kjer Slovincem na vekomaj utihno. Zató podpirajte vsacega, ki se bavi z nabiranjem naših domačink, da nam pesni ne zaginejo, naše sladko-otožne narodne pesni.

J. K.

Seme, ki T zasejal si ga, že gre v klasje veselo,
Nam in za nami dokaj vnukom obeta sadu.
Naj se učenost in ime čast Tvoja, rojak! ne pozabi.
Dokler Tebi predragi narod slovenski živi! —
Tužen.

V Ljubljani 14. sušca. (Izv. dop.) (Lavričeva smrt. — Narodna sprava. — Signum temporis. — Costina knjižnica. — Nova ulična imena. — Vreme.)
Tragična smrt doktorja Lavriča je vse ljubljanske narodne kroge silno pretresla, kajti ta vrlji mož je imel pri nas kakor tudi drugod po vsej slovenski zemlji mnogo čestiteljev in celo njegovi politični nasprotniki njegovemu zlatemu značaju niso mogli odrekati najvišjega spoštovanja. Dasiravno samo vi, Goricanje dobro veste, kakšna britka zguba je zadela z njegovo smrtjo vse narodno in politično življenje na Primorskem, vendar tudi tisti Slovenci, ki vaših razmer ne poznajo do dobra, instinktivno čutijo z vami, kaj ste zgubili z doktorjem Lavričem, s tem vrlim buditeljem uže tisoč let zanemarjanega naroda našega, s tem pogumnim boriteljem za narodno svobodo, pravico in prosveto. Vaš doktor nij imel take parlamentarne rutine, nij imel take zgovornosti, nij imel take impozantne osebe kakor doktor Tomán; vaš doktor tudi nij bil obdarjen s tisto bistrinomno dijalektiko in s tistim globokim juridičnim znanjem kakor doktor Costa, a odkloval se je kakor svitlo sonce izmed drugih slovenskih politikov po svojem blagem srcu, po svojem kakor zlato čistem značaju, po svojem navdušenju za vse dobre, blage in lepe ideje, po svojem nesebičnem rodoljubju, po svoji ljubezni do slovenske mladine, po svojem vedno doslednem in odločnem političnem delovanju in — kar ga loči od vseh drugih slovenskih politikov — po svojem nemornem trudu, da bi probudil in poudčil priprosti narod, našega kmec' — ta bi se mu odprle oči ter da bi spregledal ter poznal svoje pravice in dolžnosti, svojo korist in svojo srečo.

Vsak, kedor je poznal dr. Lavriča, se pri nas silno čudi, da je mogel goriški dopisnik v zadnjih „Novicah“ tak — nekrolog temu prevremu možu napisati! To je vendar preveč! Le ena stvar vse razjasni, ta namrec, da ga je napisal — don Andrea!

Vi imate spravo na papirji,*) mi pa — v dejanju! 12. t. m. so imeli narodni volilci v čitalnici volilni shod, da bi postavili kandidate za prihodnje volitve v mestni zbor. Postavili so jih, pa veste katere? Evo jih! Gospoda urednika Jurčiča, g. urednika in kaplana Kijuna, g. rokovičarja Horaka in g. mizarja Regalija. Če se pod predsedništvom dr. Bleiweissa postavi, za kandidata g. Jurčič poleg g. Kljuna, „Narod“ poleg „Slovenca“ — ali nij to non plus ultra dejanske narodne šprave? No, vidite, dr. Bleiweiss je v „Novicah“ smešil vašo spravo, a v Ljubljani je zdaj volens nolens sam kumuje! Izvrstno! Postavili so tudi v prvem razredu kandidate, a „brez upa zmaže“. V tretjem pa se nadeje, da prodero.

Kot signum temporis vam naznanjam, da letos nobene cerkvene slovenske novine niso pastirskega postnega lista škofovega natisnile. Pomnatisnil pa ga je, vsaj nekoliko „Narod“, — a „Slovenec“ z „Danico“ vred molči o njem. Nič ne dé. Da je le občinstvo zadovoljno z njim.

Koliko se pri nas v belej Ljubljani, v središči Slovenije, brigamo za vedo in omiko, najjasneje pričla osoda velike biblijoteke rankega dr. Coste. Zapustil je bil dr. Costa knjižnico, ki je obsegala nekaj tisoč knjig. Posebno zanimiv je bil nje slovenski oddelek, kajti znano je, da sta doktorja Costa starejši in mlajši od l. 1830. sém jako pridno in vestno zbirala vse slovenske tiskovine. Tako bogate in dovršene zbirke „in slovenic“ nima nobena niti javna niti privatna knjižnica, kakor jo je imela njegova. A nij ga bilo človeka na Slovenskem, nij ga bilo zavoda niti na Slovenskem niti na Avstrijskem, ki bi bil kupil to silno zanimivo zbirko. Kupila jo je ruska vlada za petersburško univerzitetno knjižnico. Tudi njegove nemške knjige niso doma ostale. Te dni so odšle v Augsburg, kder jih je kupil neki knjigotržec. Naši očetje so bili drugačni možje nego smo mi! Kupili so Zoisovo, kupili Kopitarjevo biblijoteko za drag denar ter postavili ji v licejsko knjižnico v večem spominu teh dveh vrljih sinov slovenskih, mi pa se še za to ne brigamo, kar se nam za mal denar ponuja! Mej Costinimi knjigami, ki so šle v Peterburg, se nahaja tudi prezanimiv rokopis Matije Čopa o zgodovini slovenskega slovstva!

Da Ljubljana dobode nov Turjaški trg (Auerspergplatz) o tem so pisale uže različne novine. Tega pa morda še ne veste, da se bode ob tej priliki tudi mnogo drugih ulic prekrstilo. In tako bomo v kratkem dobili: Trubarjeve, Bohoričeve, Dalmatinove, Valvasorjeve, Zoizove, Kopitarjeve, Vodnikove in Preširnovе ulice! In to za Laschanovega županstva! Ali se ne goté časih velika čuda na svetu? Dokler je bil mestni

zbor še naroden, mu nikoli nij na misel prišlo, da bi bil vsaj nekatera, res — predomača ulična imena prekrstil, zdaj so nas pa nemškutarški „Kranjci“ prehiteli! In boste videli, ne bode se pogrešalo ljudij, ki bodo tem res potrebnim in pametnim preuredbam samo za tega delj ugovarjali, ker jih sami niso izvršili.

„Svetega Gregorija dan — prvi pomladanski dan!“ pravi narod po Kranjskem. A letos se je zmotil. Po več dnevnem južnem in deževnem vremenu je palo nekaj tri palce debelo — snega. A nadejam se, da skopni, predno pride moje pismo v Gorico.

Iz Ljubljane, 12. marcija. (Izv. dop.) Ko sem pred nekaj leti potoval po južnej ogerskeje deželi, videl sem v bolj znanem mestu nad neko hišo, iz katere Bog svojo roko moli, ali da bolj razumljivo ta kranjski izrek označim, nad neko gostilnico napis v tujem jeziku, kojega pomen pa mi nij bilo mogoče iznajti, akopram bil sem uže slovnico omenjenega narečja nekoliko omlatil; bilo je v takej mešanici i godlji pisano, da bi človek v resnici poprej preštudiral sv. Trojico, nego ta nadpis! Po dolgem i neutrudnem poprašanju dobil sem vendar naposled komentar tem hiroglifam novejšega časa; da bi hotel oni nadpis prav po besedi i v tako slabem jeziku prevoditi v naš slovenski, moral bi jo prav „pa elblansk' kranšk'“ zaviti: nadpis glasil se je „per mesarskim doris“; a onemu, koji bi se spodtikal nad temi besedami, moram še enkrat na uho povedati, da je to le prevod iz neke tuje godlje, koja nij se slovenskim narečjem prav nič v rodu ili svaštva.

Da bi pa bilo kaj enacega tudi v središči Slovenije — v belej Ljubljani mogoče, imamo marsikak razlog trditi; kedo nij še slišal ljubljanske kuharice, ko pripoveduje mladej tovarišici o svojem ljubimci, kako ga je „na šušarskem pruk' begebnova, pa ga je grusova, pa jej nij niks podonkov?“ Od prostih dekel, kuharic, pestern, hlapcev, kočijažev i kar je te kaste ljudij, se tudi ne more več terjati, več pričakovati od njih, nego to, kar so se naučili doma i kar se je njih jezikova znanost pomnožila v mestu z občevanjem v tujem jeziku; svojega maternega jezika znajo le nekoliko površno, morebiti le polovico, pridejo v mesto, tukaj ulove eno tujo besedo, tam drugo, tukaj zopet tretjo, i tako raste i se množi njih „copia verborum“, zmes iz vseh vetrov skupaj zmešana, da je ubogi naposled sam v takem nedoločnem položaju, da ne ve več kak jezik govori! Nij se čuditi potem poslušaje kako dekle služeco pri tujej gospodi „zlobudrati“ neko zmes jezikovo, kojoj so, mislim, da govorili ljudje o času zidanja babilonskega stolpa, ko jim je bil Bog „jezike zmešal“.

Razumi se samo ob sebi brez posebnega poudarka, da ta napaka ne gospodari samo po Kranjskem i njegovem glavnem mestu, timveč tudi drugod po vsem Slovenskem: kjer žive Slovenci bližje tujega naroda i bolj ko občujejo z njim, bolj se pači i kvari naš jezik s tujo ljuliko i bogati s tujimi izrazi i besedami: v kolikor večji dotiki so Slovenci z Nemci i Italijani, toliko večji je tudi upliv omenjenih narodov na naš, toliko bolj posnemajo naši ljudje svoje sosede v vsacem oziru: v nošnji (obleki), običajih, jeziku i družih lastnostih, kojih mi nij treba tukaj natanjko, dolgo i široko naštevati i opisovati; vsaj se je zadostno prepričal i osvedočil uže vsak, kedor je pogledal nekoliko črez prag vlastne doma, rojstnega kraja, kedor se je uže bil nekaj uric oddaljil od svoje domače hiše, kedor je uže v svojem življenju znabiti prekoračil mejo slovensko, da je, žalibože, v istini vse v tacih razmerah!

Opazujmo dečvo gorjansko Tolminko: prišedša iz domačih hribov v bližnje mesto, znabiti v Gorico in Trst, prinese soboj še ves prvoten prav, prvotno nošnje, prvoten jezik, prvotno obnašanje, da se jej na prvi pogled pozna, da nij meščanka, timveč gorjanka! V mestu, kjer se je naselila, ali da bolj naravnost povem, kjer služi, spoznala se je se svojimi nekdanjimi domačimi tovarišicami, seznanila z družimi deklami po posredovanju teh, koje uže več časa v mestu žive, tedaj so imele uže dosti prilike slišati i naučiti se posameznih tujih besed brez nikake zveze mej seboj; ko se snidejo o nedeljah popludne na sprehodu, prvo je na dnevnem redu tuj pozdrav: „bon žorno“, produkt prvega učenja nepoznanega jezika; za tem se prično pogovarjati o različnih različnostih, koje se pa vse strinjajo v eno samo različnost — ljubezen, vzajemno si pripovedujejo svoje dogodke prošlega tedna, doživele na „fontani“ i med potom z vedricom vode na glavi, morebiti kako jo je ljubček, ali ne — „šocelj“ spremljal, ne — „kompaniral“, hvalijo si druga drugej obleke, ogledujejo se i ozirajo na levo i desno, kakor našopirjeni pavi, štetaje se po mestnem tlaku, kakor „frajle“ nališpane, med tem pa „parlirajo“ nek čuden ciganski, ali ne, sveti Vekomaj vedi kak jezik, v katerem je največ slovenskega, i kar je tujega u-mešanega v to godljo, izgovarjajo tako slabo, da si mora mimoidoči človek kar ušesa zataknoti i zamašiti, da ne čuje te spake! — Kak izgled ima naša uboga gorjanka, ravnokar došla iz tolminskih hribov, naj si predočita dragi čitatelj i ljubeznjiva čitateljica sama: korupcijo jezikovo!

Kaj pa hočemo? Obžalovati moramo to žalostno resnico i tolažiti se z tirolsko „vzvišeno“ kitico:

Da Mensch muss a Freud' han,
Und a Freud' muss da Mensch han,
Und wenn da Mensch ka Freud' hätt',
So hätt' a Mensch ka Freud' !!

S. D.

Iz slovenskega Štajerja, 10. marcija. (Izv. dop.) (Šolske zadeve.) Vsak učitelj mora v šoli imeti: Razrednice — nemški „Klassenbücher“, Tednik — „Wochenbuch“ in Imenik — „Katalog“. Tisk je — se ve da — nemški. Te knjige pa nikakor ne ugajajo. Posebno razrednice ne. Radi tega je Škoflek, nadučitelj na Vranskem si umislil druge, slovenske razrednice. — Natisnila jih je „Narodna tiskarna“. — Bukve pridejo za vsem po 54 kr. — Nemške razrednice — Klassenbücher — ne ugajajo iz sledečih razlogov:

- 1.) se morajo vsaki mesec na novo pisati, kar je učiteljem nadloga in velika potrata časa;
- 2.) se mora pri seštetju zamud iz več razrednic število vkup iskati, kar je zopet sitno in mudno;
- 3.) nemajo za izkaze šolskih zamud potrebnih rubrik, mora se tedaj zapisnik ali matrika na pomoč jemati in to je tudi ne samo mudno ampak zapisnik kot najvažnejši akt se lahko pomaže ali celo pokvari;
- 4.) vrh vsega tega se zamude konec šolsk. leta prav težko pregledajo. Razrednica po Škoflekovem formularu zadostuje vsem tirjatvam skoz celo leto in reši učitelja 10kratnega prepisovanja. — Pajkova tiskarna v Mariboru bode take formulare založila, ker so ovi razlogi resnični. Opozorujemo tedaj tudi goriške (primorske) učitelje na to razrednice in menda bodo tudi krajni šolski sveti zadovoljni, da si naročé učitelji te formulare, kajti pri nemških se potroši za razne šolske tiskovine, osobito za razrednice dosta denara, pri slovenskih, po Škoflekovem načrtu izdelanih, pa, se dosta prihrani.

Mi slovenski učitelji jako pogrešamo dobrih slovenskih učnih knjig. To dela nam sitnosti. — Učitelj mora — da zadostuje učnemu načrtu — predavati realije. A za to nemamo takih učnih knjig. Nemški učitelji so pač lahko zadovoljni z nemškimi — dobrimi knjigami.

Slovenski učitelj pa mora nemške knjige na pomoč vzeti; iz teh si še le napravi „sukus“; se ve da, mora vse na slovensko prestaviti, kar mu stane dosta truda i časa, — kajti še „Abecednik“ ne ugaja več. Slišal sem od gospoda c. k. okraj. šols. nadzornika A., kateri je blagovolil te dni naše šole inšpicirati, da vadniški učitelj v Mariboru g. Miklošič bode nov „Abecednik“ izdal, katerega je uže sestavil. Bog daj, da bi kmalo zagledal bell dan! Naša učiteljska društva na Štajerju — menda je 14 do 15 društev — se mnogo trudijo, da bi v okoliših prišla tem zaprekam, a: „Es wird bald besser werden“ dejal je minister Lasser. V prvej vrsti se za to trudi naš marljivi g. Lapajne, predsednik učit. društva za slov. Štajer v Ljutomeru. Sestavil je zopet za slovenske narodne šole „kratek opis (zemljepis) Štajerske, Koroške, Kranjske in Primorja“. Ta knjižica, s katero utegne slovenskim učiteljem in učencem prav ustrezno biti, se uže tiska v Pajkovi tiskarni v Mariboru. Baš tako je g. Lapajne poslovenil tudi Kocenov zemljepis za ljudske šole; ta rokopis je pa založnik (Hölzel na Dunaji) ministerstvu v odobrenje predložil. Res moramo hvaležni biti gospodu Lapajnetu, kateri je za naše slovenske šole spisal: Geometrijo, Fiziko, Prirodopis, Pripovedi iz zgodovine Štajerske itd. Zadnje knjige: „Pripovedi iz zgodovine Štajerske“ je štajerski dež. šols. svet z odlokom od 12. dec. 1875 zaukazal, da naj se vpeljujejo kot dodatek k berilom tudi v eno, dvo- in trirazredne šole. Ta ukaz z veseljem pozdravljamo, ker dobé na ta način tudi vsi naši slovenski otroci malo, dobro in ceno knjižico v roke, kar dosedaj nij bilo dovoljeno — a s tem odlokom zaukazano. „Zrno do srna pogača“; — kamen do kamena palača.“ — Saj tako nemamo drugega v berilu ko „legende“ o sv. Neži itd. S časoma bodo torej vse ljudske šole (ne samo 4 razredne) smele rabiti več knjig in knjižic, kar bode koristilo posebno slovenskim šolam, ki nemajo niti dobrih niti zadosta čitank, za katere deželni šolski sveti: niti na Štajerskem, niti na Koroškem kar nič resno skrbeti ne marajo. Slovenske šole so pač prave sirote in slovenski učitelji še večji, ker morajo se slabim, nerabljivim orodjem likati otroka in spraviti na dan človeka, kateri hode zadostoval tirjatvam devetnajstega stoletja. — Cevs zdrami se enkrat v Olimpu, ter zapovej — kot najvišji bog nebes in oče vseh bogov — z bliskom v roki, z gromom, metamorfozo; morda bode iz starega pepela zletel nov Feniks.

Dočim ne vem komu bi verjel. Nekateri pravijo, da se otroci premalo učé, drugi pak, da je deca preobložena. Bog pomagaj! Kdo more vsem vstreci? Moziški.

Politični pregled.

V Gorici 16. marcija 1876.

Zdaj delujejo razni deželni zbori; iz večine teh zborov nij nič posebnega poročati. A kakor

*) Oho! ne sodite prestrogo in uikakor ne po dopisih posameznih oseb, katere so uže skoro v vseh krogih, razun morda v vladnih, zgubile veljavo! Mišmo se trdno oklenili sprave in se nadejamo, da jo tudi prihodnje volitve ne razbi-
URED.

strela iz višine udarila je mej ustavoverce vest, da je ogromna federalistična večina tirolskega dež. zbora s protestom izstopila iz deželnega zbora in začela passivno politiko enako Čehom. 36 poslancev je podpisanih na protestu, ki ministerstvu očita postavolom, ker je namreč preziralo nekatere veljavne ož. postave. Deželni zbor tirolski ne more torej zborovati in ministerstvo si nij vedelo drugače pomagati, nego da je zaključilo to sessijo, namesto da bi ga razpustilo, kakor so pričakovali ustavoverci. A ministerstvo dobro ve, da bi mu razpust ne pomagal, ker Tirolci nočejo poznati Chabrus-a.

To je zopet lep udarec ministerstvu, kateremu bodo sledili tudi drugi. Mi smo uže večkrat poudarjali, da bi morali biti federalisti kaj bolj edini in ko bi se le še Poljaki pridružili Čehom in Tirolcem, konec bi bilo precej ustavoverske slave. Kar je tudi jako zanimivo: Ogrji so začeli pisati v raznih listih proti ustavovercem in jim groziti, da bodo pripoznali in podpirali federalizem v Avstriji. Ogrji namreč izjavljajo, da federalisti v Avstriji še toliko ne zahtevajo, kakor je Ogerska dala Hrvatski, da na Ogerskem je uže vpeljan federalizem in da Ogrom je ljubše, če Avstrija sklene mir s svojimi narodi ter dovoli primerno avtonomijo Čehom, Poljakom, Slovence. Važno je to, da so nas Slovence začeli v poštev jemati tudi Ogrji. Ministerstvo Auerspergovo nij torej tako trdno, kakor se je bahal Unger. Dalmatinski dež. zbor tudi nij kompletan, ker so narodni poslanci v neki izjavi tirjali, da dež. glavar Ljubiša odstopi, drugače ne pridejo v zbornico. Ljubišu očitajo, da je za denar narod izdajal ustavovercem. Žalosten slučaj ta za Slovanstvo.

Ustanek v kljub Andrassijevim reformam še zmerom raste; ustaši so na Andrassijeve ponudbe odgovorili sè slavno zmago pri Muratovici, katera je popolnoma resnična, akopram bi jo ustavoverni listi radi prekričali. General Rodič je zopet odpotoval na Dunaj, gotovo, da poroča koliko je opravil v Cetinji in pri ustaših. Avstrijski vojaki so prijeli na meji znanega vojvodo Ljubibratiča in so ga internirali v Špljetu; a ko so ga vojaki tija pripeljali, je ljudstvo slovesno sprejelo ga ter mu streljalo in živio klicalo. Vendar pa nij bilo nobenega nerada. Avstrija bi se rada pribeglih Hercegovincev znebila, pa ti zadnji se nočejo vrniti pod Turški jarem. Andrassijeve reforme bodo napravile mnogo zadreg svojemu očetu, kajti gotovo je, kakor nas zagotavlja nek gospod, ki je prišel iz bojišča, da ustaši se ne bodo vdali in da njih število se narašča, namesto zmanjšuje. Kaj bo Avstrija začela zdaj, ko je ona prevzela največo odgovornost v tej reči? Ruska diplomacija zna loviti na limanice, tako se vsaj sliši.

Črnogora in Srbija sti pripravljene na boj in skoro nij misliti, da bi ne porabile tako ugodne prilike.

Razne vesti.

Duhovnom, organistvom in pevcem! Castiljivo koralno petje zadobiva v katoliški cerkvi od dne do dne več veljave. Knjige za tako petje so na novo pregledane in popravljene in naj viša cerkvena oblast, rimski papež spremlja to popravljeno izdajo „sè srčno željo, naj bo v vseh liturgičnih naredbah, posebno pa v petji povsod po vseh škofijah edinstvo z rimsko cerkvijo.“ Duhovnom, organistvom, in pevovodjem tedaj ni na prosto dano, pevati po katerih koli napevih, ampak dolžnost jim je držati se nove popravljene in od rimskega sedeža potrjene izdaje.

Gospod France Mühlberger, kaplan pri mestni fari sv. Jakoba v Brnu, hoče težavno delo izvršiti in po popravljene in odobrenih knjigah praktično ročno knjigo duhovnom, organistvom in pevovodjem pripraviti, katero bodo zamogli rabiti pri očitni službi božji. Posebno duhovnom mora na tem ležeče biti, da se častiljivi obredi katoliške cerkve na natančni in dostojni način in po volji matere cerkve vršijo, posebno, kar se tiče petja.

Omenjeni gospod France Mühlberger prosi tedaj, naj bi mu tisti gospodje, ki hočejo napovedano knjigo naročiti, to takoj storili, da bo vedel primerno število iztisov naročiti.

Knjigo bodo naročniki še pred koncem t. l. prejeli.

Prevzvišeni nadškof so pretečeno saboto nekterim bogoslovcem, petim frančiškonom in enemu vsmiljenemu bratu delili male blagoslove „minores,“ v nedeljo so trem podelili subdijakonat, v podelik dijakonat in v četrtek so bili v mašnike posvečeni dijakoni: g. Janez Grusovin, frančiškana P. Krizogon Majer in P. Vilhelm Vindišar in vsmiljen brat P. Ladislav Mores.

Trgovska zbornica — Goriška naznanja, da bo meseca junija v Bernu (Bern) na Švajcarskem razstava obuval in vsega blaga, ki zadeva čevljarstvo. — Če se kdo hoče vdeležiti te razstave, naj se oglasi do 30. t. m. pri kupčijski zbornici v Gorici. — Mi na to razstavo posebno opozorujemo Mirnske mnoge čevljarje, kajti po razstavah bodo znani mirnski cenilci in dobri čevlji po vsem svetu in ta važna obrtnija se s tem zamore velikansko razviti in pomnožiti. Torej Mirenci na noge!

Za Lavričev spominek so darovali: V Gorici I. zbirka:

Dr. Jakopič 15 gld.; Franjo Ferfila 17 gld.; dr. Rojic 15 gld.; prijatelj ranjkemu 15 gld.; Dr. Tonkli Josip 16 gld.; Dr. Keršovani 5 gld.; Prof. Erjavec 5 gld.; prof. Lazar 8 gld.; dr. Dellabona 10 gld.; prof. Ilafner 5 gld.; Okorn 5 gld.; V. Kumar 5 gld.; V. Dolschein 15 gld.; prof. Cebular 5 gld.; prof. Šantelj 5 gld.; prof. Plohel 5 gld. Skupaj 151 gld.

Iz Tomna smo prejeli do zdaj 44 gl. 40 kr.; imenik darovateljev priobčimo prihodnjič.

Imenovanje. P. Sbisà je imenovan za predsednika okrožne sodnije v Gorici, dr. Guinio in A. Masetig pa za svetovalca primorske višje sodnije.

Prva učna razstava v Gorici se imenuje lepa knjizica, katero je izdal razstavni odbor. V njej se nahaja natančen popis razstave in deželne šolske konference, potem pa so v njej navedeni vsi oni g. učitelji, zavodi itd., ki so od razstavne sodnije dobili kako „posebno priznanje“ ali „častno omembo“. Knjizica velja 20 soldov, dobi se pri Wokulat-u v Gorici in čisti dohodek namenjen je pomočnemu zalogu za učiteljske kandidatince.

Zahvala. Odbori narodnih društev se zahvaljujejo presrečno častiti gospodi, ki se je v tako ogromnem številu deležila pogreba rajkega dr. Lavriča.

Vsim gospem i gospodičnam, ki so sodelovale pri trakovih i mašnah za Lavričeve vence, zahvaljuje se v imenu odbora. F. F.

IZ ŠEMPASA 12. marcija. (Izv dop.) (Javna zahvala). Kaj koristna in zaminiva so kmetijska predavanja za odrasle in vodja slov. oddelka kmetijske šole v Gorici gosp. Povše je res mož za to in si mnogo prizadeva, da svoje slušatelje temeljito in jasno poučuje. Tega sem se prepričal, ko sem se deležil 3 dnevnega trto- in vinorejskega poduka za odrasle kmetovalce. Tako prepričevalni poučevanje, ima na prostega kmeta velik upliv. Pa žalibog, da je veliko sosesk na Goriškem, ki niso bile z nobenim poslušalcem zastopane pri predavanjih. Dragi kmetovalci! v prihodnje deležite se v večem številu tega velevažnega poduka, ki vam bode gotovo k velikej koristi. Saj tudi gospod prof. Povše ne uči iz samopridnih namenov, in njegova dolžnost ni druge, razun svojih dijakov poučevati. S poučevanjem pa omenjeni gosp. prof. žrtvuje čas in trud iz ljubezni do stvari, do kmetijskega napredka. Zatoraj stotera mu hvala! Omenjati moram tudi uljudnega č. gospoda Jožefa Bajca, vikarja v Kroubergu. Omenjeni, v kmetijstvu izurjeni gospod, pokazal nam je blagovoljno, ko smo šli z gospodom prof. Povše-tom, njegov po novem-sistemu nasajeni vinograd, lepo vredjeno vinsko klet, razna vina in slednjič hišni in ob enem tudi sadni vrt. Toraj hvala mu! Hvalevredna je tudi prijaznost P. N. gospoda profa Coronini-a, ki nam je po svojem oskrbniku pokazati blagovolil razne vinograde, vinsko klet in tudi razna vina, posebno pa 3 leta stari laški rizling (Walschrisling) Ilvaja tedaj še enkrat dotičnim.

V Slovenski prodajalnici na korenu nasproti fontane dobi se vsakovrstno blago po najnižji ceni Koruza rumena furlanska po f. 1. 45 30 litrov — 1 polovnik; bela „ 1. 38 „ „ „ „ ; oves „ 1. 40 „ „ „ „ ; sol „ 5. 70 56 kilogr. — 1 cent; moka pšenična „ od 5 do 13 56 kilogr. „ ; otrobi „ 2. 35—2. 40 56 „ „ ; moka sirkova „ 4 „ 56 „ „ ; riž „ od 6 1/2 do 13 „ „ ; fežol „ 5 „ „ „ ;

in še mnogo drugega blaga, ker ima omenjena prodajalnica na prodaj tudi večje partide domačega sirka belega in rumenega po jako ugodni ceni, lahko domači trgovci na deželi pismeno naročajo večje množine sirka pri lastniku: Vikt. Dolencu v Gorici

Javna zahvala.

Vsem onim gospodom, ki so mojega meni nepozabljivega dne 5. marcija t. l. po kratki boleznii umerlega moža Maksa, blagovolili k zadnjemu počitku spremljati na tukajšno pokopališče, posebno pak gospodom pevcem za njihovo ginljivo nadgrobnico, izrekam srčno hvalo!

Vipava dne 13. marcija 1876.

Frančiška Furlani rojena Žvokelej.

Listnica uredništva.

G. dopisnik iz Cerknega. Vaš dopis zaradi preobitega blaga prihodnjič. Mnogim gospodom, ki so pisali nekrologe o ranjkemu Lavriču ne moremo vstreči; kar je najboljšega bo mo prinesli v vsakem listu nekoliko. — Lepo pa je na vsak način in kaže, kako priljubljen je bil ranjki, če se o možu toliko piše; mi smo namreč samo ta teden prejeli čez 40 nekrologov. Presrečna hvala vsem!

Lekarnica Pontoni

pri zamoreih

v Raštelu v Gorici

ima glavno zalogo lekov domačih in inostranskih, posebno pa priporoča sledeča jako imenitna zdravila:

Pastilje Franconi iz tamarindovane kasije. Proti boleznim v grlu, kašlju, hripavosti, prehlajenju, kataru tudi kroničnem; koristijo tudi pridgarjem, učiteljem in pevcem. Vsaka škatljica in vsaka pastilja ima Franconijev pečat, na kar je treba paziti. Škatlja po 25 soldov.

Anaterinova voda Franconijeva proti boleznim v ustah in zobobolu po 60 soldov.

Ekstrakt iz tamarinda Franconijev, za čiščenje krvi, velja 40 soldov.

Merlužovo olje iz ribe polenovke od Dorscha iz Norvegije po 70 soldov steklenica

Restitutions fluid za konje, ki krepeča in vzdržuje konje. Steklenica velja 1 gl. 20.

Pravi Seidlitz-ovi praški, Mollovi po 1 gl. škatljica; pravi Sirup Paglianov iz Florence.

Melisov špirit od beneških menihov

Plaštri iz Brešije proti raznim boleznim;

Angleški balzam proti trganji,

Cistilne kroglice Delhaut-ove iz Bireza pri katerih vživanj nij potrebna dijeta

Sirup iz zelišč za prsno bolezen, katerega lahko rabijo otroci in odrasli.

Vilhelmov čaj za čiščenje krvi. Edina zaloga za našo deželo. —

Karol Zanetti

Kašelj

najhujši ozdravijo imenitne pastilje

Menotti

Seidlitz-Moll

edina in glavna zaloga v lekarnici Zanetti, prodaja se po 1 gl. škatlja.

Ekstrakt iz Tamarinda

najboljši in najmočnejši, kolikor jih je bilo doz-daj izdelovanih v raznih lekarnicah. Hiter pripomoček proti zagerljenosti, notranjem kataru, prsnem prehlajenju, driski, stane samo 40 soldov.

Zdravitni fluid

za konje (Restitutionsfluid) Ta lek ima lastnost, da izdržuje konje dolgo časa pri moči. Edna steklenica stane f. l. 20 z navodom vred.

Pagliano Sirup

pravi iz Florence.

Čaj Wilhelm in Köllör

za čiščenje krvi.

Hofmanova Odontina

proti bolesi zobov. Najhujša in neprejeljiva bolečina jjenja precej, če se eno kapljko tega leka vlije na bombaž in dene v votel zob.

Edina zaloga vsakovrstnih mineral-skih vod in sledečih posebnih lekov:

Absent Montovanov iz Benetak. — Prava Magnezija angleška Henry-Kroglice Blancard in Val let. — Zobna zmes Pietermanova. Popp, Suin de Buotemart. — Arabska Revalenta v prahu in testu — Prah za olajšanje prebavanja dr. Golis-ov. — Pastilje Vichy B-lin, George. Milo iz zelišč Borchard-ovo Glicerina Hoffmau. — Mesni ekstrakt Liebigov in vsakovrstna homeopatična zdravila.

Na Travniku prva lekarna sem od škofije.

Lekarnica v Gorici k črnem medvedu (orso nero).

Lekarnica v Trstu in Poreču